

سپرم درس

روژه

روژه : عربي لفظ يي صوم دی، په لغت کې بندولو. لکه صيام عن الكلام.

په اصطلاح کې : امام ابو حنيفه او امام احمد بن حنبل وايي : (فهو الامساك عن المفطرات يوما كاملا من طلوع الفجر الصادق الى غروب الشمس).

✓ امام مالک او امام شافعي رحمهما الله وايي : نیت د روژې رکن دی.
✓ امام ابو حنيفه او امام احمد بن حنبل وايي : نیت د روژې لپاره شرط دی.

دوکتور وحبه الزحيلي روژه داسي تعريفوي : (هو الإمساك نهراً عن المفطرات بنية من أهله من طلوع الفجر إلى غروب الشمس)

✓ پورته تعريفونو په رڼا کې د روژې لنډ تعريف دا دی : په نیت لرولو سره د سهار څخه تر ماښامه پورې څخه ځایي خواک او حماء څخه

د روژې فضیلت بیان
کړی؟

د روژي فضایل

روژه پر هر مکلف مسلمان باندي فرض عين ده، د روژي په نيولو سره مسلمان ته بي شمېره أجرونه او ثوابونه دي، د روژي فضایل په لاندې ډول دي :

۱- د روژه نيونکو لپاره به په جنت کې جلا دروازه وي : نبي عليه السلام فرمايي : ((اِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ الرَّيَّانُ، يَدْخُلُ مِنْهُ الصَّائِمُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، لَا يَدْخُلُ مَعَهُمْ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ، يُقَالُ: أَيْنَ الصَّائِمُونَ؟ فَيَدْخُلُونَ مِنْهُ، فَإِذَا دَخَلَ آخِرُهُمْ، أُغْلِقَ فَلَمْ يَدْخُلْ مِنْهُ أَحَدٌ))

۲- روژه نيوونکي ته دروژي اجر پخپله الله تعالى ورکوي : نبي عليه السلام فرمايي : ((قَالَ اللَّهُ: كُلُّ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ لَهُ، إِلَّا الصِّيَامَ، فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ))

۳- د روژه لرونکي دعا الله تعالى نه ردوي : نبي عليه السلام فرمايي : ((ثَلَاثَةٌ لَا تُرَدُّ دَعْوَتُهُمْ، الْإِمَامُ الْعَادِلُ، وَالصَّائِمُ سَعْيِي يَفْطِرُ، وَدَعْوَةُ

د روژي احکام

د روژي ارکان دوه دي :

1. له هغو کارونو څخه ځان منع کول چې روژه ماتوي لکه :
خوراک، څښاک او جماع څخه چې د صبح صادق څخه شروع
کيږي تر ماښامه دوام کوي.
2. نیت : د روژي لپاره نیت کول فرض دي او له ارکانو څخه دی.

د روژي د فرضیت شرطونه : اتفاقي شرطونه په لاندې ډول دي :

- ۱- اسلام.
- ۲- عقل.
- ۳- بلوغ.
- ۴- مقیموالی.
- ۵- روغوالی.
- ۶- د ښځې لپاره د حیض او نفاس د امراضو څخه پاکوالی.

د روژي ماتونکي شيان په دوه ډوله دي

الف- هغه ماتوونکي چې قضاء او کفاره دواړه لازموي عبارت دي له :

- ۱- د داسي خوړو خوړل چې لېوالتيا ورته راځي او د نس(گېډي) چاره کوي.
- ۲- د شرعي عذر پرته دوا او درمل خوړل.
- ۳- د اوبه يا د څښاک نور شيان څښل.
- ۴- جماع کول.

ب- هغه ماتونکی چي يوازي قضاء لازموي او کفار ه پرې نشته عبارت دي له:

- ۱- د شرعي عذر په سبب روژه ماتول، لکه: د سفر يا ناروغۍ په وجه ....
- ۲- داسې شی خوړل چې عادتاً نه خوړل کېږي او نه پرې مريږي، لکه ډبره، ډبره مالګه، پنبه، کاغذ او داسې نور.
- ۳- په زوره سره پرې څوک روژه ماته کړي او خوراک وکړي.
- ۴- په دې گومان روژه وخوري چې لا تر اوسه سبا شوی نه دی او يا د مابښام په نيت خوراک وکړي.
- ۵- د گيډي او دماغ د زخم دواء وکړي، دواء يې گېډي ته ورسېږي.
- ۶- په پوزه او غوږ کې دوا اچول.

هغه شيان چي روژه نه ماتوي

- ۱- په هېره سره خوراک او څښاک کول.
- ۲- احتلام (د شيطان تېر ایستل).
- ۳- د خپلي ښځې ښکلول هغه وخت روژه نه ماتوي چي انزال يې ونه شي.
- ۴- قی کول هغه مهال روژه نه ماتوي چي قصداً نه وي که څه هم ډېر وي او که چېرې قصداً يې وکړي قضاء پرې لازمه ده.
- ۵- مسواک وهل، بدن پرېلول، وربښتن غوړول او سترګي تورول روژه نه ماتوي.

هغه ڪسان چي روڙه خوڀل ورته روا ده

- ۱- هغه ناروغ ڪه چڀري روڙه ونيسي نارغي يي لا پسي ڊڀري.
- ۲- مسافر دپاره، ڪه سفر سخت وو خوڀل يي غوره دي او ڪه آسانه وو بيا يي نيول غوره دي.
- ۳- د لوڙي او يا تندي په وجه د مرگ بڀره وي.
- ۴- شيخ فاني، به فديه ورکوي، او ڪه د روڙي نيولو توان يي پيدا ڪري قضاء پري لازمه ده.
- ۵- د هغي بنخي لپاره چي حامله وي يا ماشوم ته شيدي ورکوي، ڪه ماشوم ته ضرر رسيڙي روڙه خوڀل ورته روا دي.
- په پورتنيو تولو صورتونو کي قضاء لازمه ده بي له شيخ فاني څخه چي توان يي پيدا نه ڪري.

د روژې ډولونه

روژه لاندې ډولونه لري:

۱- فرض. ۲- واجب. ۳- سنت. ۴- مستحب. ۵- مکروه. ۶- حرام

۱- **فرض روژه**: د رمضان د مياشتې روژه فرض ده.

۲- **واجب روژه**: د هغه نفلي روژې قضاء چې د شروع څخه وروسته ماته شوي وي، د نذر او كفاراتو روژې كه وخت معين شوى وي ورته په معين وخت كې د نذر شويو روژو نيول او كه وخت معين نه وي هر وخت چې وي.

روژه په څو ډوله ده؟

۳- سنت روژي :

- الف- د عاشورا د ورځي سره نهمه يا يولسمه ورځ روژه نيول.
- ب- د عرفي د ورځي روژه.
- ج- د ايام بيض ۱۳، ۱۴ او ۱۵ دهرې قمري مياشتي روزه نيول.
- د- د شوال شپږ روژي.

۴- مستحب روژي :

- الف- د دوشنبې او پنجشنبې په روژه نيول.
- ب- هره مياشت کې درې روژي نيول په هره ورځ چې وي.
- ج- د شعبان ۱۵ (برات) روژه.
- د- د داود(ع) روژه چې يوه ورځ روژه وي بله ورځ نه وي.

۵- مکروه روڙي :

الف- يوازي د عاشورا د ورځي روڙه نيول چې نهمه او يوولسمه ورسره نه وي.

ب- يوازي د يکشنبې خالي ورځي روڙي نيول.

ج- د وصال روڙه چې ماينام روڙه ماته نه کړي او متصل بله روڙه شروع کړي.

۶- حرامي روڙي :

الف- د کوچني اختر او لوی اختر په ورځ روڙه.

ب- د ايام تشریق روڙي (د ذالحجې د مياشتې ۱۱، ۱۲ او ۱۳).

د روژې حکمت او
فلسفه څه ده؟

د روژې فلسفه او ګټې

الله تعالی د رمضان د میاشتي روژه لازمه ګرځولي ده، دا کار یې د هغه لوړو اسرارو او حکمتونو له کبله کړی، چې پر ځینو یې موږ پوهیږو او ځیني بیا نشو درک کولای د روژې ګټې په لاندې ډول دي :

۱- روژه د انسان روح پیاوړې کوي :

- ✓ روژه د انسان روح پیاوړې کوي.
- ✓ روژه که د نبوي سنتو مطابق ونیول شي ښه روحي درملنه ده، د انسان اراده مضبوطوي او په انسان کې د خپل رب په وړاندې د عاجزۍ او وفادارۍ احساس قوي کوي.
- ✓ روژه انسان ته د دې توان ورکوي چې له بدو چارو څخه ځان وژغوري، لکه: نشيې توکي او داسې نور بد عادتونه.

۲- روژه د نفسي خواهشاتو سره مبارزه ده :

- ✓ په روژه نيولو سره د انسان نفسي خواهشات کمزوري کېږي، ځکه روژه نيول د ملائکو عمل دی، او کله چې خواهشات کمزوري شي پر شيطان انسان غلبه پيدا کوي.
- ✓ له همدې کبله نبي کریم صلی الله عليه وسلم فرمايي: که څوک د نکاح توان ونلري بايد روژه ونيسي، که څه هم دلته خطاب ځوانانو ته دی خو مراد ورځنه هر هغه څوک دی چې شهوات پر غالبه وي.

۳- روژہ د اخلاقو د پیاوړتیا سبب گرځي :

✓ د روژې تر ټولو مهمه گټه داده چې د انسان اخلاق جوړوي له بدو چارو او ناوړه عادتونو څخه یې ژغوري.

✓ د روژې څخه یوازې د خوراک او څښاک بندېدل مراد نه دي، بلکې په روژه کې باید انسان له درواغو، غیبت، ظلم، چغل گیری، تهمت تړولو، حرامو مالونو خوړولو او داسې نورو ناوړه چارو څخه ځان وساتي، رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي : ((مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ، فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ))

✓ په بل حدیث کې رسول الله (ص) فرمایي : ((رُبَّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا الْجُوعُ، وَرُبَّ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا السَّهَرُ))

۴- روژه انسان ته د الله تعالى نعمتونه يادوي :

✓ د روژې حکمت دادی د الله تعالى نعمتونه ور ياد او په قدر ئې پوه شي.

✓ د هر شي قدر د هغه په نه شتون کې پېژندل کېږي، هر کله چې انسان د الله تعالى د نعمتونو څخه بېله قيد او شرط څخه په هر مکان او زمان کې استفاده کوي، نو د هغه نعمتونو د قدر کوم احساس هم ورسره نه وي.

✓ د مثال په توګه: د کاميابۍ په قدر هلته انسان پوهيږي چې ناکامي يې ليدلې وي.

✓ روژه نيول د ډوډۍ، اوبو او داسې نورو شيانو د قدر او ارزښت د پېژندلو وسيله او لامل ګرځي.

د روژې رو غټيايي ټټې
کومې دي؟

د روژي روغتيايي ګټي

✓ روژه نيونه د انسان د معدې او هاضمې سيستم لپاره پياوړتيا ده،
حُکله چې روژي نيولو پر مهال معده ارام او سکون پيدا کوي،
رسول الله(ص) په همدې اړه داسي فرمايي: ((صُومُوا تَصْحُوا))

زيات خوراک د لاندې ناروغيو سبب کيږي:

- ۱- د معدې لويوالی : کله چې معده لويه شي نو په ترڅ کې يې کولمې تنگيږي او د فعاليت څخه لويږي.
- ۲- د سيني درد : دغه درد د زيات خوراک له امله پيدا کيږي.
- ۳- د بدن چاغوالی : د بدن د بې حايه چاغوالي يو لامل د حده زيات خوراک دی، همدا ډول زيات خوراک د فکري، تنفسي، د غاښونو درد او داسي نورو ناروغيو سبب ګرځي.